

P.E.rfect Vyhodnocení potřeb, zaměřené na stanovení
vzdělávacích priorit pro inkluzivní učitele tělesné výchovy,
vyučující v sedmi zúčastněných zemích děti s autismem

Vytvořila Masarykova univerzita ve spolupráci s partnery v rámci projektu
P.E.rfect
červenec 2023

Co-funded by
the European Union

léargas

Úvod

PERfect je mezinárodní projekt, podpořený z programu Erasmus+. Mezi jeho hlavní cíle patří:

- Identifikace nedostatků a zmapování současné dobré praxe v oblasti tělesné výchovy žáků s autismem na základních školách.
- Vytvoření modelu odborné přípravy pro učitele tělesné výchovy, kteří v rámci něj:
 - Projdou školením o efektivní podpoře začleňování žáků s autismem a také efektivním zvládáním chování žáků.
 - Absolvují pilotní testování vytvořených materiálů a školicího programu.
 - Včetně hodnocení jejich vhodnosti, účinnosti a dopadu.
 - Budou sdílet program, nástroje a materiály s dalšími zúčastněnými stranami a předkládat doporučení tvůrcům národních politik v partnerských zemích.

Obecně se dá říci, že cílem projektu je vyjít vstříc potřebám, které mají inkluzivně pracující učitelé tělesné výchovy, kteří vyučují děti s autismem v sedmi evropských partnerských zemích, a to vytvořením následujících výstupů:

- Vyhodnocení potřeb: Zjištění a shrnutí informací, které pro svou práci potřebují znát začínající inkluzivní učitelé tělesné výchovy v jednotlivých zemích.
- Vzdělávací balíček
 - Sada nástrojů
 - Průvodce vzdělávacími plány
 - Nástroj pro hodnocení
 - Přehled cílů
- E-learningová platforma, na níž budou umístěny všechny materiály vzdělávacího balíčku.
- Víceúrovňová školení, zaměřená na to, jak využívat vzdělávací balíček a e-learningovou platformu.
- Šíření informací o projektu a vytvořených materiálech: Ve snaze oslovit širší publikum ve všech zúčastněných zemích budou projekt a v jeho rámci vytvořené materiály šířeny prostřednictvím sociálních médií, konferencí a souvisejících publikací.

Co-funded by
the European Union

Přehled výsledků vyhodnocení potřeb

Na projektu PERfect spolupracovalo celkem sedm týmů z partnerských zemí. Ve snaze dospět k co nej kvalitnějším výsledkům spolupracovaly týmy na vývoji výzkumného nástroje, jeho distribuci mezi účastníky a také následné analýze výsledků výzkumu, jehož cílem bylo posoudit vzdělávací potřeby inkluzivních učitelů tělesné výchovy dětí s autismem. Partnerské týmy systematicky postupovaly v následujících krocích:

1. Vytvoření přehledu recenzovaných výzkumů zaměřených na téma inkluzivní tělesné výchovy dětí s autismem, vydaných v sedmi evropských zemích: Makedonii, Kypru, Polsku, Irsku, České republice, Bulharsku a Španělsku.
2. Přehled existujících výzkumných nástrojů, zaměřených na hodnocení vlastní účinnosti (self-efficacy) a znalostí inkluzivních učitelů tělesné výchovy.
3. Vývoj nástroje pro hodnocení vlastní účinnosti a znalostí, který je možné využít pro učitele tělesné výchovy, se silným důrazem na aplikaci empiricky ověřených strategií založených na behaviorální vědě.
4. Společné zhodnocení a prověření výzkumného nástroje.
5. Kulturní a jazykový překlad.
6. Pilotáž.
7. Nábor účastníků prostřednictvím sociálních médií a cílených e-mailových rozesílek.
8. Zveřejnění výzkumného nástroje od dubna do června 2023.
9. Úvodní analýza výsledků, vztažená k rozvoji projektu PERfect.

Přehled respondentů

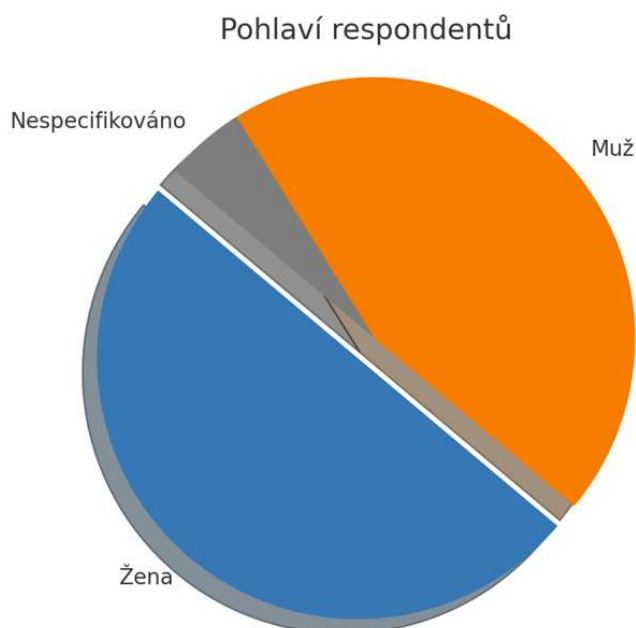
Dotazník vyplnilo celkem 326 respondentů ze sedmi zemí. Z Bulharska to bylo 43 respondentů, z Kypru 81 respondentů, z České republiky 63 respondentů, z Irska 27 respondentů, ze Severní Makedonie 67 respondentů, z Polska 32 respondentů a ze Španělska 13 respondentů. Všechny osoby, které vyplnily dotazník, uvedly, že v současné době vyučují tělesnou výchovu. Konkrétní pracovní zařazení se však v jednotlivých kategoriích, jako je třídní učitel, asistent pedagoga, učitel tělesné výchovy, speciální pedagog, trenér, instruktor a ředitel, značně lišilo. Jak je znázorněno v grafu 1, z hlediska pohlaví byli respondenti rozděleni téměř rovnoměrně. Průměrný věk respondentů byl 42 let, pohyboval se v rozmezí 21 až 66 let.

Co-funded by
the European Union

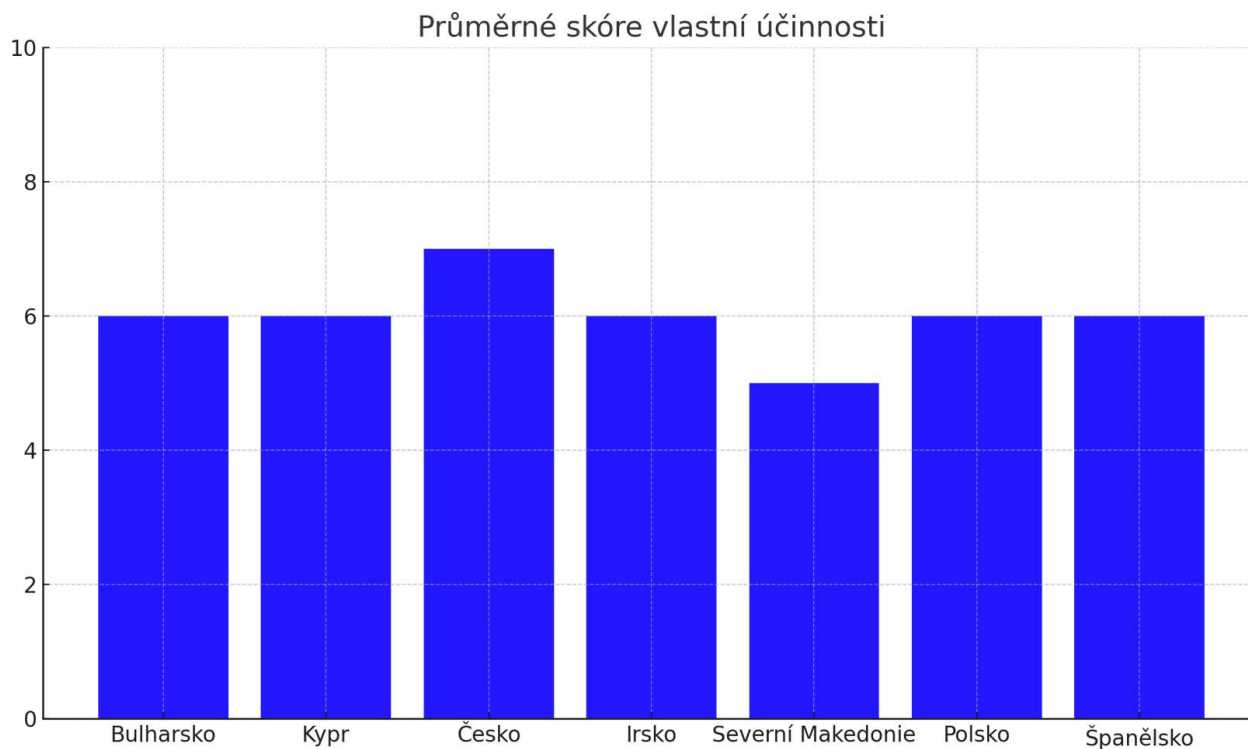
Graf 1.

Přehled hodnocení vlastní účinnosti

Na začátku výzkumu byli učitelé tělocviku požádáni, aby odpověděli na 10 otázek, které byly společně vyhodnoceny jako jejich vnímaná úroveň vlastní účinnosti při poskytování inkluzivní tělesné výchovy dětem s autismem. Nejvyšší možné skóre vlastní účinnosti bylo 10 bodů. Následující graf č. 2 ukazuje průměrné skóre v jednotlivých zemích. Průměrné skóre vnímané vlastní účinnosti bylo ve všech zemích mezi 6 a 7.

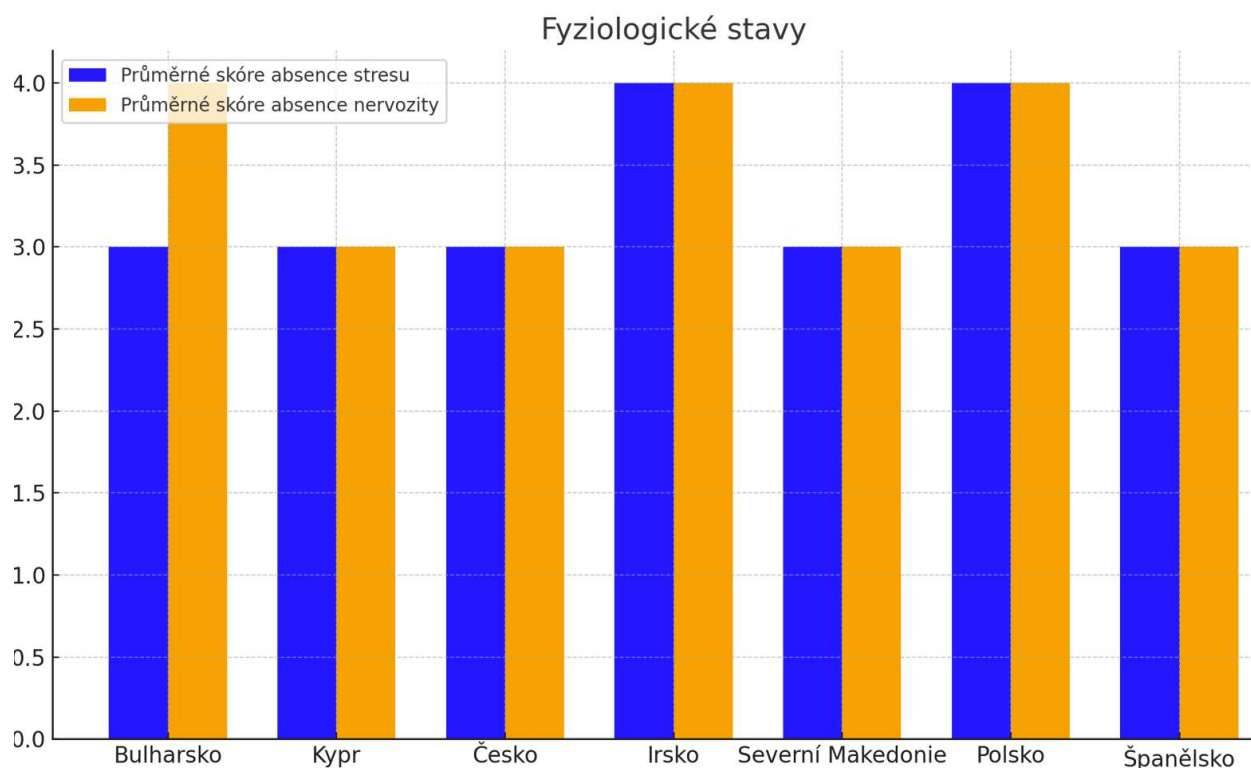
Graf 2.

Přehled fyziologických stavů

Po hodnocení vlastní účinnosti byly položeny dvě otázky, zaměřené na hodnocení vlastních pocitů (fyziologických stavů, jako je stres a nervozita) účastníků v souvislosti s přítomností dítěte s autismem ve třídě během hodiny tělesné výchovy. Na pětibodové škále znamenalo vyšší hodnocení menší pocity stresu a nervozity. Graf 3 ukazuje průměrné skóre v jednotlivých zemích. Učitelé ve všech zemích uvedli vyšší míru stresu (reprezentovanou nižším průměrným skóre) a nižší míru nervozity. Celkově však lze konstatovat, že vzhledem k tomu, že skóre blíží se hodnotě 5 představuje lepší výsledek (lepší fyziologické stavy), nejedná se nutně o silné proměnné, které by bránily začlenění dětí s autismem do výuky tělesné výchovy.

Graf 3.

Přehled problémů

Pro posouzení toho, jaké problémy nejvíce brání učitelům tělesné výchovy v začlenění dětí s autismem do výuky, jsme požádali respondenty, aby se vyjádřili k 11 běžným problémům, které před nimi v této situaci obvykle mohou stát. Hodnocení nejbližší k hodnotě 5 představovalo největší míru náročnosti problému. Celkově byla většina položek hodnocena v rozmezí 2-3 bodů. Nejvyšší skóre bylo zaznamenáno u problémů s chováním a velikostí třídy, v těsném závěsu za nimi následovalo chování při plnění úkolů a rozdíly v dovednostech. Tabulka 1 uvádí průměrné hodnoty jednotlivých položek v jednotlivých zemích a kombinované průměrné hodnoty ze všech zemí.

Tabulka 1.

	Možné problémy	Bulharsko	Kypř	Česká republika	Irsko	Severní Makedonie	Polsko	Španělsko	Celkový průměr
1	Nutnost upravit aktivitu	2,4	2,7	3,1	2,6	2,5	2,6	3,3	2,7
2	Schopnost žáka vydržet u aktivity	2,8	3,4	3,7	3,4	2,7	3,4	2,8	3,2
3	Problémy s chováním žáka	3,1	3,4	3,8	3,2	2,8	3,4	3,6	3,3
4	Omezené vědomosti o autismu	2,5	3,4	3,1	3,5	3,0	2,3	2,9	3,0
5	Nedostatek informací o žákovi	2,8	3,1	2,2	2,7	2,7	2,7	2,8	2,7
6	Chybějící podpora a pomoc	2,8	3,1	2,3	3,0	2,5	3,1	2,4	2,7
7	Rozdíl v dovednostech žáka a zbytku třídy	2,8	3,2	3,7	3,6	2,8	3,3	2,8	3,2
8	Více tříd v tělocvičně	3,2	2,9	2,6	3,6	3,2	3,7	2,4	3,1
9	Velký počet žáků ve třídě	3,1	3,8	3,1	3,9	2,9	3,3	4,0	3,3
10	Chybějící potřebné vybavení	2,9	3,2	3,3	3,1	3,0	3,1	3,5	3,1
11	Nedostatek času pro potřebné úpravy	2,4	2,6	3,1	2,7	2,1	3,0	3,5	2,7

Přehled praxe

Poslední hlavní hodnocenou oblastí byla praxe respondentů. V této části dotazníku byli respondenti požádáni, aby ohodnotili úroveň svých odborných znalostí v konkrétních empiricky ověřených strategiích podpory dětí s autismem v inkluzivním prostředí. Hodnoceno bylo 24 strategií. Skóre blízké se hodnotě 5 představovalo vyšší úroveň odborných znalostí. Většina skóre byla nižší než 3. Zdá se tedy, že většina respondentů napříč zeměmi se nepovažuje za zkušené v implementaci těchto specifických strategií podpory dětí s autismem v inkluzivní třídě tělesné výchovy.

Tabulka 2.

Strategie	Bulharsko	Kypr	Česká republika	Irsko	Severní Makedonie	Polsko	Španělsko	Celkový průměr
1 Úpravy prostředí	2.3	2.7	2.6	2.4	2.5	2.3	2.3	2.5
2 Vizualní podpora	2.6	2.9	2.6	2.2	2.5	2.1	2.7	2.6
3 Obrázkový rozvrh	2.0	2.8	2.7	1.9	2.5	1.9	2.6	2.4
4 Video modelování	2.0	2.8	2.0	1.9	2.4	1.6	2.4	2.2
5 Checklisty	2.4	2.5	2.1	2.2	2.2	1.7	2.9	2.3
6 Žetonová ekonomika	2.9	2.5	1.5	2.1	2.1	2.0	2.8	2.3
7 Sociální příběhy	2.7	2.5	2.2	1.9	1.8	1.8	2.4	2.4
8 Úpravy pravidel	3.0	3.1	3.0	3.3	2.4	2.5	2.7	2.9
9 Úpravy instrukcí	2.9	3.2	3.2	3.3	2.5	2.6	2.8	2.9
10 Rozlišování instrukcí	2.9	3.2	3.2	3.3	2.5	2.6	2.8	2.9
11 Vrstevnické vzory	2.7	2.9	2.9	2.9	2.4	2.7	3.0	2.7
12 Behaviorální kontrakty	2.7	2.8	2.0	2.0	2.0	2.4	3.0	2.5
13 Analýzy úkolů	2.6	2.6	2.6	2.1	2.1	2.4	2.9	2.1
14 Adaptivní vybavení	2.4	2.8	2.8	2.5	2.5	2.3	2.7	2.6
15 Posílení	2.6	3.4	2.7	3.1	2.6	2.6	2.8	2.9
16 Specializované komunikační nástroje	2.5	2.5	2.5	1.8	2.1	2.0	2.4	2.3
17 Přizpůsobená škála hodnocení tělesné výchovy	2.4	2.5	1.9	1.6	2.5	2.5	2.5	2.2
18 Specializované kurikulum tělesné výchovy pro znevýhodněné žáky	2.3	2.5	1.9	1.7	1.5	2.0	2.0	2.2
19 Spolupráce s dalšími odborníky	2.8	3.0	2.6	2.6	2.4	2.4	3.2	2.8
20 Spolupráce s rodiči/pečujícími osobami	2.5	3.2	3.1	2.9	2.8	2.8	2.9	2.9
21 Spolupráce se studentem	2.8	3.3	2.4	2.4	2.8	2.8	3.0	2.9
22 Aktivita dalšího vzdělávání v adaptivní tělesné výchově	2.3	2.7	2.4	2.1	2.1	2.1	2.6	2.5
23 Sebehodnocení	2.7	3.1	2.7	2.8	2.8	2.8	2.9	2.9
24 Obecné úpravy	2.6	3.1	3.0	2.9	2.6	2.6	2.9	2.9

Závěry

Naše vyhodnocení potřeb potvrdilo, že témata plánovaných výstupů projektu PERfect, zaměřených na vzdělávání tělovýchovných pracovníků v používání empiricky ověřených strategií pro podporu dětí s autismem v inkluzivním prostředí, jsou vnímána jako potřebná. Z výsledků vyplývá, že není potřeba konkrétně pracovat (tzn. vytvářet školicí materiály nebo vzdělávací moduly) s tématy řešení stresu a/nebo nervozity. Taktéž není třeba se zaměřovat na rozvoj obecné vlastní účinnosti. A ačkoli u některých témat, například řešení potřeb v oblasti chování, by případná podpora byla vnímána jako přínosná, vyvolávaly i tyto problémy celkově nízkou úroveň obav učitelů.

Z našeho předběžného výzkumu, provedeného ve všech partnerských zemích, vyplývá, že jako potřebné vnímají učitelé tělesné výchovy zejména školení a vzdělávací materiály, které se týkají budování specifických dovedností pedagogů.

Konkrétně by nejvíc byly oceňovány nástroje, které zahrnují explicitní výukové strategie, systematické pokyny k jejich využívání a příležitosti k jejich průběžnému používání. Ačkoli data ukázala, že pro učitele tělesné výchovy ve všech zúčastněných zemích je víceméně neznámá většina těchto strategií, dá se říct, že intenzivní proškolení učitelů v následujících strategiích by bylo nejpřínosnější:

- Video modelování
- Checklisty
- Žetonová ekonomika
- Komunikační nástroje
- Specializovaná hodnocení
- Specializovaná kurikula

Zdá se tedy, že plánované cíle projektu PERfect, tj. vytvoření hodnotícího nástroje, průvodce osnovami / přehled cílů a výukových plánů, zahrnujících ověřené strategie (např. video modelování, kontrolní seznamy, žetonovou ekonomiku a komunikační podporu), odpovídají potřebám učitelů ve zkoumaných regionech.

KA220-SCH-D6D31EDD

Vyloučení odpovědnosti

Projekt byl financován Evropskou unií prostřednictvím programu ERASMUS+. Podpora Evropské komise na vydání této publikace nezahrnuje schválení jejího obsahu, který odráží pouze názory autorů, a Komise nenese odpovědnost za jakékoli využití informací v ní uvedených.

W: <https://perfectproject.org/>

E: Info@Insideeu.eu

Co-funded by
the European Union

